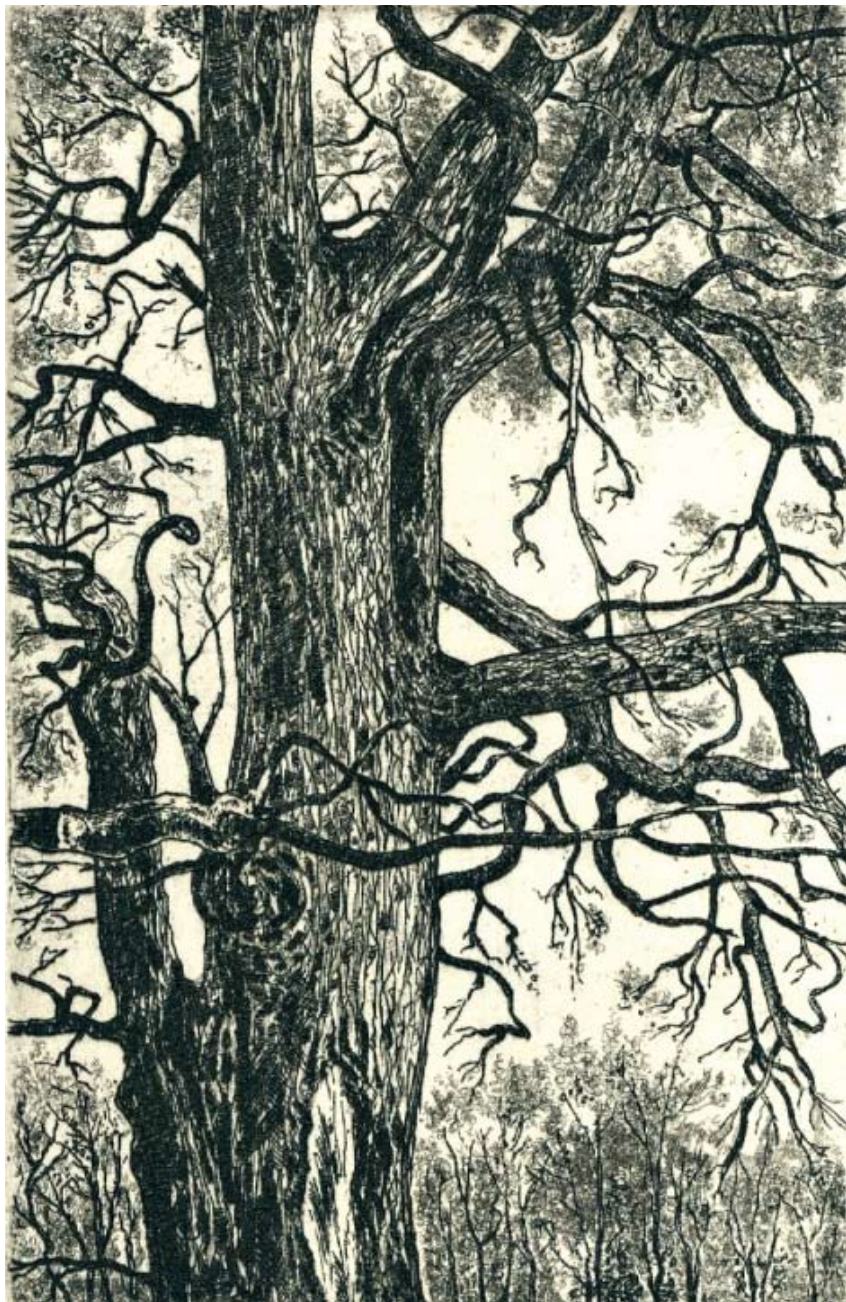

1/2014

KNIŽNÍ ŽNAČKA

ČASOPIS SPOLKU SBĚRATELŮ A PŘÁTEL EXLIBRIS

Miroslav Petřík, Duby, C3+C5, 138:90, 1993

NAŠI JUBILANTI

ŠEDESÁTILETÝ JOSEF DUDEK

Malíř, grafik, ilustrátor, tvůrce známek a pedagog Josef DUDEK se narodil 5. 1. 1954 v Šumperku. Je absolventem Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, kde byl žákem D. Janouška, J. Jemelkové, Z. Příkryla a E. Viklického. Po absolutoriu byl vychovatelem a později učil na Lidové škole umění v Olomouci, kde se setkal s akademickým malířem Vladimírem Ženožičkou, fotografem Miroslavem Stiborem a Pavlem Kotasem.

Po přestěhování do Prahy pokračoval v pedagogické činnosti a současně spolupracoval s nakladatelstvím Mladá fronta, kreslil do periodik a ilustroval básnickou sbírku Ivana Wernische Včerejší den. Zajímá se o japonskou poezii, obdivuje legendy a staré mýty, v nichž hledá základy indoevropské civilizace. Cestoval do Číny, Koreje, Mongolska, Indie, Nepálu, Tibetu, Kambodže, Barmy, Singapuru, na Jávu a Bali.

Josef Dudek, C3, 2009

Na své chatě na Bouzovsku vytváří keramiku napodobující původní loštickou keramiku s charakteristickými puchýřky, jejíž výroba skončila v 16. století a výrobní postup se nezachoval. Výsledky svého výzkumu a vlastní „loštickou“ keramiku představil na výstavě v Památníku Adol-

Josef Dudek, C3, 2002

fa Kašpara v Lošticích v roce 2002 pod názvem *Pocula Loscicensia aperta* aneb tajemství loštických hrnčičů odhaleno.

Česká pošta vydala tři poštovní známky podle návrhu Josefa Dudka:

35 Kč Ochrana polárních krajů a ledovců z roku 2009, ocelotisk z plochy v barvě černé kombinovaný barevným ofsetem AK. Rytinu provedl Miloš Ondráček.

10 Kč Chráněná krajinná oblast Žďárské vrchy z roku 2010, rotačním ocelotisk v barvě černé v kombinaci s hlubotiskem v barvách žluté, červené a modré. Rytinu provedl Miloš Ondráček.

17 Kč 400 let Bible kralické z roku 2013, ofset s liniovou kresbou. Rytinu liniové kresby provedl Jaroslav Tvrdoň. Tato půvabná známka, zobrazující anděla s pozadím tiskařského lisu, připomíná vytištění bible v Kralicích na jižní Moravě, jejíž text přeložili překladatelé a teologové původní Jednoty bratrské z biblických jazyků (hebrejštiny, aramejštiny a řečtiny) do českého jazyka.

Exlibris J. Dudka oceňují milovníci jemné kresby, ženského půvabu a mystického podtextu. Mistrovské zpracování měděné desky leptem, či v kombinaci s mezzotintou, nás přivádí k úžasu nad vytištěnými exlibris. Není mnoho takových autorů exlibris!

K jubileu autora před pěti lety napsal článek prof. V. Křupka do Knižní značky 1/2009 a ke svým padesátinám napsal J. Dudek do Sborníku pro exlibris a drobnou grafiku svůj názor na tvorbu exlibris, kde mimo jiné píše: „To je vlastně největší kouzlo exlibris, z něhož se může autor těšit – ten přímý kontakt s osobností, pro kterou práce vzniká. Když se pak na sjezdech sběratelů s výtvarníky setkávají, mohou v té hutné atmosféře důkladně probrat vše, co je v centru jejich společného zájmu, a když autor vidí, jak pečlivě jsou jeho grafiky opatrovány, je to pro něj nejlepší satisfakce a odměna za hodiny strávené nad měděnou deskou, kdy člověka sice těší postupující práce, ale bolí ho záda, pálí oči a trápí věčné pochybnosti.“

Jan Langhammer

ŠEDESÁTILETÝ JIŘÍ VLACH

Jiří Vlach získal výtvarné vzdělání soukromým studiem. Zaujali ho holandsťáci krajináři a čeští a francouzští surrealisté.

Malovat začal v roce 1975 po návratu z vojenské základní služby. Maloval krajiny poznamenané bezohlednými zásahy člověka a figurální náměty. V současné malířské tvorbě volí poetické přírodní motivy v protikladu s ženským aktem. Převažují olejomalby, v menší míře kresby.

V grafice začínal technikou suché jehly. Zhotovil si vlastní lis a grafické listy sám tisknul. Od roku 1981 používá techniku leptu, často v kombinaci s akvatintou. Vedle volné grafické tvorby, která je námětově spjatá s malbou, tvoří od roku 1982 exlibris.

V roce 1982 vytvořil pro Viléma Stránského první exlibris. Další již směřovala do zahraničí pro přední evropské sběrate-

Jiří Vlach, C3, 1994

le. Po osmnácti letech, v roce 2000, kdy soupis dosáhl čísla šedesát čtyři, přerušil na dlouhých dvanáct let tvorbu knižních značek.

Dnes končí výčet jeho exlibris číslem 72. Věříme, že tento počet není konečný a že potěší ještě mnoho zájemců o knižní značku. Zúčastnil se úspěšně mnoha mezinárodních soutěží (Polsko, Itálie, Dánsko, Německo, Francie, Belgie, Kanada, Kolumbie, Česká republika – Plzeň, Litoměřice, Břeclav, Havířov).

Námětově se věnuje převážně zobrazení ženského aktu, s výraznou symbolikou, v kombinaci s přírodními a architektonickými prvky. Na svých webových stránkách nabízí zájemcům rozpracovaná exlibris. Samostatně vystavy obrazů a grafiky měl v Čechách, Polsku a Německu. Je členem Unie výtvarných

umělců plzeňské oblasti a SSPE. Soupis exlibris zpracoval v roce 1999 Jan Langhammer a vydala Státní vědecká knihovna v Plzni.

Jiří Vlach žije a tvoří ve Starém Plzenci, ležícím v údolí řeky Úslavy s dominantami gotického hradu Radyně a románské rotundy v bývalém hradišti Stará Plzeň. Podrobné informace včetně zobrazení jeho prací a kontaktních adres nalezneme na webových stránkách <http://www.grafmal.com/>.

Jan Langhammer

DALŠÍ JUBILEUM SEVEROČECHA A RODÁKA Z MOSTU

PaedDr. Josef Zedník (*14. 3. 1959), člen SSPE, je významným regionálním malířem, grafikem, ilustrátorem, rytcem a řezbářem, ale také keramikem, modelářem a sochařem, v neposlední řadě uznávaným pedagogem.

Svou uměleckou dráhu zahájil v Kamenickém Šenově, kde vystudoval obor broušené sklo na zdejší střední sklářské škole. Ve studiu pokračoval na PF UJEP v Ústí nad Labem, kde byl mj. žákem Miroslava Proška, malíře lyrické imaginace. Severočeští milovníci umění ho dobře znají z řady autorských výstav, které měl nejen v hornickém Mostě a v Chomutově, ale také ve východní části kraje v Doksech a České Lípě.

Přesto náš jubilant oslaví své pětadesáté narozeniny v kruhu rodinném a mezi přáteli v Olešné u Hořovic, malebném koutu Podbrdská. Před 17 lety tu totiž koupil dům s bývalou kovárnou, kam příležitostně zajížděl z pánevní průmyslové oblasti, aby byl blíže nezdevastované přírodě. Definitivně se sem přestěhoval s ženou Janou, učitelkou, a dcerami Lucíí a Janou v roce 2008. Do té doby byl

ředitelem ZUŠ F. L. Gassmanna v Mostě. Jako tvůrce novoročenek a exlibris na sebe upozornil již před 25 lety, kdy např. obeslal soutěž Salone del libro Torino 1989, později i královéhradecké přehlídky novoročenek v Galerii na mostě.

Josef Zedník, X3, 1996

Drobné lístky nejčastěji v technice barevného dřevořezu a linorytu ladil do sytých a decentně tlumených barev. S jemným koloritem souzní pevná kresebná linka s noblesním písmem. Malé a nepočetné grafické skvosty jsou námětově a provedením nezaměnitelné, ačkoliv korespondují s podobnými hledačskými postupy rozvíjenými na ústecké výtvarné katedře počínaje Miroslavem Hourou, Aloisem Kračmarem a konče Milošem Michálkem a Martinem Manojlínem.

V chomutovské galerii Lurago v dubnu 2011 učinil autor prezentací své dosavadní celoživotní tvorby pomyslnou tlustou čáru. Retrospektivní výstavu připravoval dlouhých pět let. Pod názvem **Pár obrázků a trochu dřeva** představil své stěžejní opusy. Sáhl do archívu a z nepřeberného množství ukázek vybral soubor prací – jako průřez třiceti lety svého uměleckého snažení uprostřed manažerských a pedagogických snah ve prospěch dětí a mládeže.

Josef Zedník, X3, 1992

Dřívější hlavní seberealizace v užité grafice, kresbě a v ilustracích se téměř vytratila, aby uvolnila prostor pro časově, fyzicky a významově náročnější úkoly. Statného a dobrosrdečného muže s plnouosem najdete nejspíš na malířských

či sochařských a řezbářských symposiích, a to nejen doma na Benediktu, či v areálu děkanského kostela v Mostě, ale i v zahraničí.

Přejeme Josefu Zedníkovi do dalších let mnoho nápadů a tvůrčích sil, aby jako držitel Ceny města Mostu na své rodné město a severní Čechy svojí tvorbou nikdy nezapomněl, stejně jako na své kolegy sběratele a přátele exlibris.

K padesátinám Josefa Zedníka vyšel článek v Knižní značce 2/2009, s. 35-37, od J. Langhammera.

Dr. Jiří Ort

SEDMDESÁTILETÝ MILAN BOUDA

Malíř a grafik Milan Bouda, narozený 30. března 1944 v Uherském Brodě, je v současné době předsedou Sdružení výtvarných umělců moravsko-slovenského pomezí. Sdružení vydává každoročně Almanach, jehož redaktorem je Milan Bouda společně s Františkem Slovákem. Almanach 2012, který vyšel v květnu loňského roku, byl již sedmnáctý v řadě a jako obvykle shrnuje výstavní činnost Sdružení v roce 2012, připomíná výročí svých členů a významných českých a světových výtvarníků. V závěru jsou reprodukovány práce členů – malířů, grafiků, sochařů a fotografů. Almanach byl vytištěn barevně ve formátu A4 na kvalitním papíru a má 80 stran.

Milan Bouda, C8, 2005

Milan Bouda se věnuje kresbě, malbě, grafice a kolážím. Jako výtvarník je autodidakt. Je absolventem Střední průmyslové školy strojní v Uherském Brodě. Členem SSPE se stal v roce 2004. V tvorbě exlibris využívá v současnosti techniku suché jehly na kovové destičce (C4) a na destičce z umělé hmoty (C8). Exlibris vytváří pro své přátele v malém počtu. Motivy jsou prosté a práce nepostrádají poetiku a jemnost kresby.

Obsáhlý a zasvěcený článek k 55. narozeninám M. Boudy od Oldřicha Páleníčka jsme vytiskli v Knižní značce 1/2009, s. 3. Přejeme Milanu Boudovi do dalších let stálou uměleckou invenci, krásné Almanachy a vše dobré v osobním životě.

Jan Langhammer

NETRADIČNÍ VÝSTAVA K PĚTAŠEDESÁTÝM NAROZENINÁM

V galerii Emila Filly v Ústí nad Labem představil pod názvem **Kabinet** svou výtvarnou a pedagogickou činnost letošní jubilant, ústecký rodák, grafik a vysokoškolský profesor **Miloš Michálek** (*26. 5. 1949).

Kromě autorových děl, dosvědčujících rozmanitý záběr vlastní tvořivé produkce, tu byly k zhlédnutí také nadějné práce jeho studentů.

(Připomínám, že do povědomí naší sběratelské obce se tento umělec zapsal již na 8. trienále českého ex libris v Chrudimi v roce 1996, kde byl jedním z osmi oceněných výtvarníků a zastoupen kolekcí dřevorezů na přehlídce v rámci XVI. mezinárodního kongresu FISAE pořádaného poprvé v České republice.) Předtím na výstavách exlibris v Itálii v roce 1989 a v Belgii v roce 1991 získal první ceny. V tuzemsku své volné grafické listy poprvé vystavil v roce 1978 v Liberci, poté

Miloš Michálek, X3, 1989

v Ústí nad Labem ve foyeru Činoherního studia a společně s Albínem Kuthanem, uměleckým knihvazačem a restaurátorem, také v Severočeské galerii výtvarného umění v Litoměřicích v roce 1987 a znovu už sám v roce 1996. K těmto větším výstavám mu vyšly katalogy. Od 90. let se intenzivně zabýval pedagogickou činností. Působil řadu let jako vedoucí katedry výtvarné výchovy; nyní je vedoucím grafického ateliéru na katedře všeobecné průpravy Fakulty umění a designu UJEP Ústí nad Labem.

Od samého začátku svého uměleckého snažení věnuje trvalou pozornost kresbě. V grafice je jeho oblíbenou technikou barevný dřevorez, výjimečně dřevoryt a linořez. Dodnes se rád vyjadřuje v grafických cyklech. V komorní tvorbě exlibris a novoročenek převládá tisk z výšky.

Vedle cyklu **Hlavy** jsou námětem drobných lístků prosté artefakty všední reality, zátiší s předměty a věcmi, které bezprostředně doprovázejí člověka v jeho každodennosti (hřeben, taška, brýle, klíče aj.). Vyjadřuje se stroze ve střízlivě tlumených barvách. Jeho práce však nepostrádají humor či noblesu. V poslední době se věnuje také fotografii.

Miloš Michálek, X3, 1989

Vraťme se na závěr k nedávné vernisáži, která se konala 5. 2. 2014:

Na průmyslové periferii města v provozní budově bývalé továrny SCHIFRAC našla útočiště Galerie Emila Filly a Lektorské kulturní centrum Armaturka. A právě v prostorách velké haly horního podlaží si troufl autor na rekapitulaci svého angažovaného uměleckého snažení a jeho odrazu ve vzdělávacím procesu.

Všechny vybrané exponáty tu zastupují

zadaná školní témata, poskytující možnost vnímání veřejného prostoru a času. Pro sérii velkých dřevořezů a v prostoru zavěšených tisků ze dřeva například posloužila umělci jako matrice obyčejná vyřazená školní rýsovací prkna. Na jiném místě důmyslně přepaženého areálu mohou návštěvníci prostřednictvím panelu zaplněného drobnými formáty vystavených prací nahlédnout do soukromí Michálkova života. V díle **Kresby 365** totiž celý rok 2007, den po dni, poctivě zaznamenával nápady vždy jednou malou kresbičkou.

Tím, že tu pan profesor dal také prostor výtvarným projevům svých žáků, se některé instalované galerijní kóje proměnily v opravdový Michálkův volně přístupný **kabinet**, vybízející zvědavé diváky k nahlédnutí do šuplíků plných grafik a klauzurních prací studentů a k listování v archívu odložených skic a kreseb.

V jiné kóji lze zhlédnout projekci dokumentárního fotopříběhu s komentářem autora nazvaného **Chodec K.**, časosběrný projekt z let 2003-2013, který je originálním portrétem p. Františka K. - bezdomovce, při jeho toulkách „kafkovským intravilánem“ města Ústí nad Labem. Osobní účast skutečného bezdomovce na vernisáži před kolekcí 10 digitálních tisků v životní velikosti 170x90cm umocnila a podtrhla autenticitu námětu a aktuálnost hrozivé sociální situace v severočeské metropoli.

Vzhledem k náročnosti tisku často monstrózních formátů grafik a pracně instalaci panelů a exponátů se nelze divit upřímnému poděkování autora za kolektivní spolupráci na konečné podobě nevšední expozice. Jeho netradiční výstava ve Fillově galerii tak je a současně i není výstavou jednoho autora.

Mimořádně velká účast umělců, pedagogů, studentů a přátel na vernisáži byla zaslouženým zadostiučiněním pro jubilanta.

Dr. Jiří Ort

GRAFIK, MALÍŘ A FOTOGRAF MIROSLAV PETŘÍK

Grafik, malíř a fotograf Miroslav Petřík, člen SSPE od r. 1984, se narodil 30. ledna 1959 v Českých Budějovicích. Žije v Týně nad Vltavou, kde je ředitelem Městského domu dětí a mládeže. Vystudoval Střední průmyslovou školu v Písku. Výtvarnou tvorbu studoval soukromě u Františka Doubka (1940-2011) v Písku, Miroslava Konráda (*1945) v Českých Budějovicích a u Ladislava J. Kašpara a Josefa Palečka v Praze.

Mimo svoji profesní činnost (již 25 let učí výtvarnou výchovu v DDM) dělí Miroslav Petřík svůj čas mezi výtvarnou tvorbu, judo a fotografování.

Miroslav Petřík, Prachatice, C3+C5, 2004

Výtvarné tvorbě se věnuje od 80. let minulého století a jeho činnost zahrnuje malbu, kresbu a grafiku. Pokud je středem našeho zájmu grafická tvorba M. Petříka, pak zjistíme, že v jeho tvorbě jsou často zastoupeny městské a krajinné veduty, realizované technikou leptu v kombinaci s akvatintou, např. soubory Jihočeské motivy a Tábor z r. 2009. Nejsou mu však cizí ani přírodní a hudební motivy. Zaujmu jeho grafiky se zobrazením starých listnatých stromů, jak je známe ze stromořadí a břehů rybníků, jako pamětníky minulých staletí. Rád zobrazuje, a to dobře, významné historické stavby v jižních Čechách a rovněž tak dominanty krajiny. Příležitostně se zabývá také užitou grafikou (diplomy, plakáty, loga) pro správní a sportovní organizace v Týně nad Vltavou. Propaguje tvorbu exlibris mezi mládeží. Byl organizátorem dvou soutěží v tvorbě exlibris v souvislosti se sjezdy SSPE v Táboře v letech 2009 a 2013; obě soutěže měly velké množství účastníků, byly vydány katalogy a vítězové obdrželi hodnotné ceny a odměny. Je velice dobrým fotografem a jeho momentky z našich sjezdů patří k těm nejlepším. Jeho fotografie byly několikrát reprodukovány v Knižní značce a jsou uveřejňovány v časopise DEG Mitteilungen.

V Knižní značce 1/2009 vyšel článek k jubileu M. Petříka od galeristky M. Hanušové, která mu v téže roce uspořádala výstavu v Městské galerii U Slunce. Jedna z nedávných výstav v téže galerii měla téma Zájmová činnost Městského domu dětí a mládeže Týn nad Vltavou a výstava z mezinárodní výtvarné soutěže Exlibris 2013. Autorskou výstavu připravuje M. Petřík pro Ústí nad Orlicí na konec roku 2014.

Další informace nalezneme na webových stránkách <http://www.miroslavpetrik.cz/>.

Miroslav Petřík, muž mnoha profesí, patří k těm lidem, se kterými se rádi setkáváme. Snoubí se u něho pracovitost se skromností. Výsledky jeho činností jsou obdivuhodné. Přejeme Miroslavu Petříkovi, aby jeho grafické práce byly nadále úspěšné a vyhledávané mezi sběrateli.

Jan Langhammer

VLASTIMIL KAČÍREK SEDMDESÁTILETÝ

Zkuste si vzpomenout, jak často jste se setkali při výměnných dnech či výměnách na sjezdech s grafickými lístky Vlastimila Kačírka. Třeba vůbec. Toto úžasné, jemné dílo jakoby zůstávalo v ústraní.

Jeho krásné mědirytiny či ocelorytiny, zpravidla malé velikosti, či miniatury nenacházejí ve světě příliš obdobných! Při-

Vlastimil Kačírek, C2

pomeňme si pana Kačírka při příležitosti jeho loňských sedmdesátých narozenin. Narodil se v Praze 5. listopadu 1943. V Knižní značce o něm nikdy nic nebylo. Napsal o něm jen PhDr. Mirko Kaizl do *Contemporary Exlibris Artists*, sv. 2, 1986, tj. do známé encyklopedie vydávané v Portugalsku panem Arturem Marió da Mota Mirandou. V současné době snad V. Kačírek žije v Jičíně či v okolí. (Jeho místo pobytu se nám nepodařilo zjistit. Uvítali bychom jakékoliv zprávy.)

Josef Chalupský

Na základě tvorby exlibris požádal pan Josef Chalupský o pomoc pana Slavomíra Solaře v prosinci minulého roku a zde je jeho odpověď:

Vážený pane Chalupský, asi před hodinou jsem se vrátil z hospitalizace, tak pílím s odpovědí. Skutečně je to tak, pan Vlastimil Kačírek mi už před delším časem vyhotovil krásné exlibris na motiv Goethovy básně *Blížkost milého*. Stalo se tak ještě, když Kačírkovi bydleli v Jičíně. Vilku nakonec prodali a přestěhovali se do Golčova Jeníkova. Později se manželé rozvedli a pan Kačírek se vrátil do Jičína, kde byl mou chalupovou sousedkou naposledy spatřen asi před rokem. Pravděpodobně graficky nepracuje a tady je třeba zpětně zdůraznit jeho rytecký talent. Pokud dožiji jara, v Jičíně se po panu Kačírkovi poptám. Dosud se zdálo, že ho v Jičíně zná jen velmi málo lidí. Podávám Vám tuto zprávu a činím tak rád.

Slavomír Solař

Pan Slavomír Solař, zemřel 2. ledna 2014.

VZPOMÍNKY NA JUBILANTY

Václav POKORNÝ,

malíř, grafik a pedagog, se narodil 9. ledna 1914 v Plzni, kde také studoval na Státní reálce u prof. Josefa Skupy. Po absolvování se nejprve přihlásil na Akademii výtvarných umění, ale přestože byl na tuto školu přijat, dal přednost studiu profesury kreslení na Českém vysokém učení technickém v Praze, kde v letech 1931-1936 byli jeho profesory Cyril Bouda, Oldřich Blažíček, Karel Pokorný a další. Po ukončení studia začal svou pedagogickou dráhu nejprve v Kroměříži a pak se v roce 1940 na nějaký čas vrátil do Prahy, aby nakonec natrvalo odešel do Jablonce nad Nisou, kde působil

Václav Pokorný, X3/2, 1993

v letech 1946-1952 jako profesor Státní odborné školy pro umělecký průmysl. Po jejím zrušení se stal výtvarníkem vývojového střediska sklářské školy v Železném Brodě a od roku 1955 učil na Střední průmyslové škole v Jablonci. V roce 1963 ukončil svoji pedagogickou dráhu a stal se výtvarníkem na volné noze. V té době vytvořil velké množství obrazů a grafik. Své první grafické listy v technice dřevorytu vytvářel již na škole, ale přidal k tomu později i suchou jehlu, dále lept, ale i akvatintu, měkký kryt, rytinu, linoryt i litografii. Je autorem volných grafických listů, grafických souborů, ale i drobné grafiky. Vytvořil téměř stovku exlibris, skoro tolik novoročenek a jeho volná grafická tvorba přesahuje tři sta položek. V Knižní značce 2/2005 byla otisknuta vzpomínka V. Pokorného, Jak jsem se stal malířem. SSPE vydal v roce 2003 soupis jeho exlibris a v roce 2002 list Slovníku tvůrců exlibris. Veškerá grafická tvorba V. Pokorného je zdokumentována na webových stránkách www.storekhilnsko.cz. Profesor Václav Pokorný zemřel 19. listopadu 2005.

Jaroslav Štorek

Michael FLORIAN,

ilustrátor a grafik, se narodil 3. 6. 1911 ve Staré Říši na Moravě a zemřel 25. 2. 1984 tamtéž. Byl synem literáta, vydavatele a překladatele Josefa Floriany (1873-1941). Měl celkem jedenáct sourozenců. Bratr Metoděj Florian (1904-1987) byl grafik, řezbář a hudebník, bratr Jan Florian (1921-1984) byl malíř, sochař a restaurátor, bratr Josef Florian (1915-2006) byl grafik a sestra Marie Florianová Stritzková (1909-1998) byla grafička, malířka

Michael Florian, X2/3, 1949

a vydavatelka. V současnosti se můžeme setkat s grafickými pracemi Aleše Florianana (*29. 3. 1951), syna Václava Florianana (1927-2007), rovněž Michaelova bratra. Michael Florian vytvořil více než 600 exlibris a 730 novoročenek. Tvořil téměř výhradně v dřevorytu a výtisky často koloroval. Jeho práce mají půvab v jednoduchém zpracování a citovém zobrazení oblíbených námětů: tiskařské a přírodní motivy, krajiny, kostely a věřící poutníci. Ve 40. až 60. letech minulého století byl typickým českým tvůrcem exlibris. Bez nadsázky lze říci, že grafická tvorba M. Florianana je pohlazením duše, že nás přenáší do ideální nadčasovosti a že je zdrojem klidu a pohody. V roce 1958 byla vydána v Nizozemsku kniha *Tsjechisch quartet* věnovaná čtyřem českým grafikům: Vojtěchu Cinybulkovi, Michaelu Florianovi, Jaroslavu Lukavskému a Pavlu Šimonovi. Textovou část o M. Florianovi v ní napsal Lubomír Vaníček. List *Slovníku tvůrců exlibris* napsal Aleš Nevečeřal a vydal SSPE v roce 1999. Soupis exlibris M. Florianana z let 1926 až 1976 (511 položek) napsali O. Hradečný a L.

Vaníček a vydal SSPE v roce 1973.

Významná je ilustrátorská činnost M. Florianana, jak při vydávání bibliofilii v nízkém počtu výtisků, tak při několika tisícových nákladech knih od českých i zahraničních (ruských, francouzských, německých, anglických) autorů. Bibliofilské tisky, jež M. Florian sám tiskl, vycházely ve Staré Říši v pokračování edice *Dobré dílo*. Některé z nich je možno si vypůjčit k prezenčnímu studiu v Národní knihovně v Praze.

Rudolf KRAJC,

malíř, grafik a ilustrátor, se narodil 6. 6. 1907 v Bechyni a zemřel 14. 3. 1934 tamtéž. Absolvoval reálné gymnázium v Táboře a AVU v Praze (profesoři M. Švabinský a T. F. Šimon).

Pozoruhodná je jeho ilustrační tvorba bibliofilii (informace z katalogu Národní knihovny v Praze):

Šest dřevorytů R. Krajce. Edice *Aqua toffana*, sv. 1. Vydal Vladimír Diviš v Horní Vsi v r. 1931.

Píseň o Štemberkovi. Edice *Aqua toffana*, sv. 2. Pět kolorovaných dřevorytů. Vydal Vladimír Diviš v Horní Vsi v r. 1931 v počtu 17 výtisků.

Píseň Závíšova. Edice *Libri carissimi*. Dva kolorované dřevoryty. Vydal Vladimír Diviš v Horní Vsi v r. 1931 v počtu 15 výtisků.

Babler, O. F.: **Bibliofons.** Čtení pro bibliofily, sv. 22. Z němčiny přeložil Jaroslav Picka a vydal v r. 1932 v Praze v počtu 48 výtisků.

Píseň písní. = Šír haššírím : píseň nej-přednější. Česky upravil St. K. Neumann. Grafické vyzdoba: sedm mědirytin. Knihu vysázel a vytiskl Jaroslav Picka v r. 1933 v počtu 72 výtisků.

Důležité informace o výtvarném díle

R. Krajce z let 1931 až 1933 obsahuje katalog XXX. výstavy Krásné jizby Družstevní práce (květen 1933), kde byly vystaveny jeho grafiky a kresby, převážně určené k prodeji. Z hlediska grafických technik zde byly v prodeji rytiny, lepty, dřevoryty, linoryty a litografie (též barevné). Mezi náměty byly: zátiší, portréty (Ch. Baudelaire, B. Cendrars, H. Kleist, E. A. Poe), sociální a milostné motivy, přímořská tematika a ilustrace (Píseň o Štemberkovi). Vystavena byla rovněž tři exlibris.

Rudolf Krajc, C2, 1934

Rudolf Krajc patří k předním tvůrcům moderního českého exlibris. V r. 1931 se přihlásil do soutěže Spolku sběratelů a přátel exlibris a dostal první cenu za dřevorytové exlibris z r. 1930 pro V. Diviše. Podle soupisu J. Žižky z r. 1942 vytvořil přibližně 22 exlibris, např. pro E. Böhma, V. Diviše, O. Kaláčka, O. Králíka,

F. Lehejčka, F. Navrátila, M. Novotného, K. Procházku a 2 exlibris pro nakladatelství Symposion. Zpočátku používal dřevoryt, ale v závěru tvorby v letech 1933 a 1934 mědirytinu. Výjimečně v roce 1931 litografií (Symposion).

Překvapující je vývoj jeho uměleckého rukopisu, když získal vzdělání v klasické tvorbě u profesorů M. Švabinského a T. F. Šimona, u nichž patřil k vynikajícím žákům. V grafické tvorbě přešel od dřevorytu k jemné mědirytině při současné inspiraci francouzskými kubisty a surrealisty (P. Picassem, H. Matissem, J. Cocteauem). Jeho slibně se vyvíjející umělecká tvorba byla přerušena předčasným úmrtím na tuberkulózu ve věku 27 let.

V roce 1970 uspořádal PNP v Praze výstavu **Rudolf Krajc 1907-1934: vzpomínka na malíře a grafika kamaráda z generace třicátých let**, kterou připravil Jiří Žantovský; k výstavě byl vydán katalog.

Literatura: Novotný, M.: Knižní značky Rudolfa Krajce. In. Sborník pro exlibris a jinou uživatelskou grafiku. Ročník IV. Praha 1942.

Jiří TOROŇ,

restaurátor, grafik, malíř, ilustrátor a pedagog, se narodil 23. 1. 1924 v Ostravě a zemřel v r. 2005.

Studoval na AVU v Praze (prof. J. Obrovský a K. Minář) a na Pedagogické fakultě UK (prof. C. Bouda, K. Lidický, M. Salcman). Výstavy Ex musicis se zúčastnil 7 litografickými exlibris z let 1961-62.

Příležitostně vytvářel exlibris, pravidelně však novoročenky s pražskými motivy v technikách suché jehly, leptu a linořezu.

Podílel se na restaurování Národního divadla v Praze, zámku v Tróji, Faustova domu v Praze, Břevnovského kláštera,

Jiří Toroň, C3, 1988

románského kostela v Poříčí nad Sázavou aj. Restauroval plastiky sochařů Jelínků, Brokoffů a dalších mistrů 18. století.

Lit.:

Ex musicis, katalog výstavy exlibris s hudebními motivy v Divadle hudby v Praze 1962.

Hanušová M., Hlobil I., Lhota J., Simota J., Slánský B., Vinter V.:

Restaurátorské umění. Podíl českých výtvarných umělců na péči o kulturní památky. Katalog výstavy Restaurátorské umění 1948-1988, Mánes, Praha 1989.

Jan Langhammer

DOBŘE UTAJENÉ JUBILEUM MARIE SEDMÍKOVÉ

Od roku 1991 je život Marie Sedmíkové, tehdy ještě Staré, každodenně spjat s Kabinetem ex libris v Chrudimi, který je přičleněn k PNP v Praze. Jakýmsi zpestřením její jinak jednotvárné práce spojené s archivací a katalogizací stovek tisíc exlibris byla trienále českého exlibris v Chrudimi, která se stala významným setkáním tvůrců a sběratelů exlibris a zdrojem přírůstků do sbírkového fondu Kabinetu exlibris. Ve spolupráci Kabinetu exlibris PNP, vedeného Marií Sedmíkovou, a Spolku sběratelů a přátel exlibris, vedeného dr. Ivem Prokopem, byl úspěšně uspořádán v Chrudimi světový kongres FISAE v r. 1996. V současné době paní Marie Sedmíková připravuje XIV. Trienále ex libris Chrudim 2012 – 2014.

Paní Marie Sedmíková je členkou SSPE od r. 1972 a od roku 1997 je čestnou

členkou. V letech 1993 až 1997 byla členkou výboru SSPE.

Chrudimská trienále, přehlídky současné tvorby českého exlibris, se stala svátkem pro sběratele a tvůrce exlibris, měla a mají široký ohlas v kulturní veřejnosti, byla podporována místními i krajskými úřady a získala podporu mnoha firem a bank. Výsledkem byla vždy rozsáhlá výstava českých exlibris vytvořených v posledních třech letech zahajovaná významnými kulturními a politickými osobnostmi při hodnotném kulturním programu. Nedílnou součástí zahájení bylo vždy vyhlášení oceněných autorů a udělení cen: Grand Prix, Cena za přínos českému ex libris a dalších pěti cen. Dařilo se získat účast studentů středních a vysokých výtvarných škol na trienále v samostatné kategorii a se samostat-

Mgr. Zdeněk Freisleben a Marie Sedmíková zahajují XIII. trienále ex libris

ným oceněním. Za tím vším je třeba vidět práci a snažení naší jubilantky. Přejeme paní Marii Sedmíkové pevné zdraví, životní optimismus a vše dobré v soukromém životě. Nedočkávkě se tě-

šíme na setkání v Chrudimi při trienále, které bude vyvrcholením její letošní práce ve prospěch českého exlibris.

Jan Langhammer

FANFÁRY PRO JOSEFA VINKLÁTA

Josef Vinklát, dlouholetý člen našeho spolku, se 18. února 2014 dožil 80 let. Kromě pilného sbírání a vyměňování lístků exlibris se také zabývá nakladatelskou činností. V 90. letech minulého století začal se svým přítelem Milanem Janáčkem vydávat bibliofilské tisky. Jsou to literární práce - verše, ale také aforismy, povídky a fejetony jeho přátel, většinou členů PEN klubu, jehož jsou také oni dva členy. Každá knížka obsahuje pět originálních grafických příloh. Autory textů jsou například Ludvík Kundera, Jana Štroblová,

Václav Daněk, Jiří Stránský, Ladislav Stehlík, Jiří Žáček, Ivan Klíma a další. Některým autorům byly vydány dvě i tři knížky. Další vydavatelskou aktivitou J. Vinkláta bylo bibliofilské vydání básně Františka Halase Mladé ženy, které doprovodilo grafickou přílohou dvanáct grafiků. Souhlas k tisku dal syn autora Jan Halas. Po objevení autora veršů Zápisníku zmizelého, o což se zasloužil také profesor Jiří Demel, začal J. Vinklát vydávat tuto básnickou sbírku opakovaně, vždy s pěti grafickými přílohami různých autorů.

Dosud vyšla čtrnáctkrát. Výtvarné spolupráce se zúčastnili: Alena Antonová, manželé Daniela a Karel Benešovi, Milan Janáček, Rostislav Zárybnický, Eva Kubínová, Jaroslav Švihla, Václav Pokorný, Miloslav Lhotský a další.

Pro své přátele, kteří měli životní jubileum, vydával soubory grafik a veršů, např. při příležitosti 80., 85., a 90. narozenin Václavu Pokornému a k 80. narozeninám Jiřímu Stránskému, Ivanu Klímovi a Josefu Hrubému. Nezapomněl na sedmdesátiny Vladimíra Komárka, Josefa Jíry, Jany Štroblové a Milana Janáčka. Ludvíku Kunderovi a Františku Dvořákovi vydal soubory k 80., 85. a 90. narozeninám; a také ještě dalším deseti jubilujícím kamarádům. Tyto soubory jsou jedinečné tím, že obsahují 5 až 12 grafických listů. Pro svého přítele akad. malíře Zdeňka Mézla vydal několik jeho textů s doprovodem dřevorytů autora; celkem je jich devět.

Na přání akad. malíře Josefa Jíry byly po opravě kaple sv. Vavřince na Malé Skále u Turnova pořádány benefiční koncerty ženského pěveckého sboru Cantemus z Liberce za účasti významných osob-

Helena Cejnarová, X3, 2013

nosti. Ke všem sedmnácti koncertům vydal J. Vinklát vzpomínkové listy s grafickou přílohou. To nejdůležitější musím připomenout: všechny grafické přílohy Josef Vinklát sám tiskne.

V této práci stále pokračuje a my mu přejeme hodně zdraví a radosti z grafických listů českých autorů, které vycházejí z jeho tiskařského lisu.

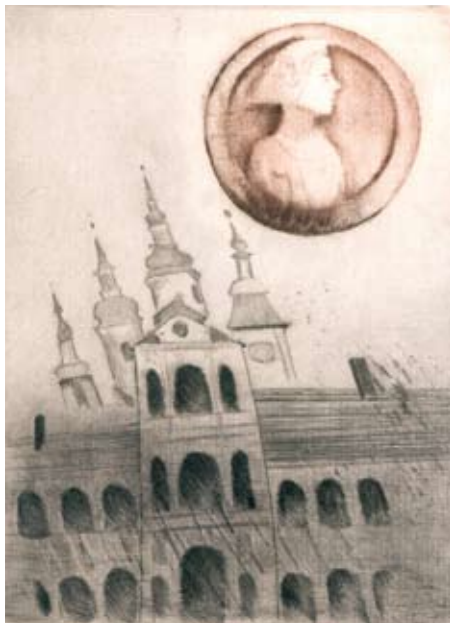
Zdeněk Konečný

SEDMDESÁTILETÝ JIŘÍ VINKLER

Nechce se nám věřit, že se 8. ledna 2014 dožil sedmdesáti let náš přítel a kamarád, pan Jiří Vinkler z Moravské Třebové. Sběratelem a milovníkem grafického umění je od mládí a dokázal přivést k tomuto krásnému koníčku celou řadu z nás. Důležitým mezníkem je doba před více než deseti lety, kdy zorganizoval v Moravské Třebové skupinu více než dvaceti lidí, kteří se pod jeho vedením scházejí, i když již nyní v menším počtu, a společ-

ně se radují z nových přírůstků do svých sbírek nebo jen tak posedí nad pěknými dílky. Snaží se nás při každé schůzce seznámit s významným grafikem, ať už formou díla, informací o umělci a také několikrát osobním setkáním s tvůrcem. Za jeho vedení se daří každoročně pořádat zájmová setkání přátel grafiky zde v Moravské Třebové – povětšinou ke spokojenosti nás z Třebové i velkého množství sběratelů z celé České republiky. Ne-

Karel Šafář, KT, 2009

méně důležitou věcí je jeho organizace při tvorbě grafických listů spojených s motivy Moravské Třebové – máme jich více než deset od různých umělců.

Protože má Moravskou Třebovou rád, snaží se ji propagovat a ukazovat ty lepší stránky města i tvorbou fotografických souborů na DVD, které jsou doplněny popiskami i hudbou.

Organizuje rovněž přímá setkání s umělci v jejich v ateliérech – máme nezapomenutelné dojmy ze setkání, např. s paní Ludmilou Jandovou, panem Jaroslavem Minářem, panem Jiřím Brázdou a dalšími.

Určitě by se o Jirkových aktivitách, a to nejen na tomto poli, dalo napsat o hodně víc, ale je to skromný člověk, který nemá rád okázalá slova.

Tak Jirko – děkujeme za to, co jsi pro nás i pro propagaci Moravské Třebové udělal, děláš a určitě ještě dělat budeš.

Přejeme hodně zdraví Tobě, manželce, která Tě v této aktivitě podporuje, a celé rodině.

A Tobě ještě hodně pěkných grafik do sbírky.

Přátelé z Moravské Třebové

JUBILUJÍCÍ JOSEF DOLÍVKA

Směle mohu říci, že jsem v životě nepotkal člověka tak zapáleného do sbírání a propagace grafické a umělecké tvorby jako je pan Josef Dolívka. Jeho píle a organizační schopnosti převyšují vysoce nasazení profesionálních galeristů a pracovníků státních galerií. Prostějov se stal jeho zásluhou vyhledávaným místem konání výstav exlibris, volné grafiky, bibliofilii a autorských malířských výstav. Pro SSPE uspořádal několik sjezdů v Prostějově, na které se nezapomíná. Je hnacím motorem tamějšího Klubu přátel výtvarného umění s vlastním časopisem

Okno. Své znalosti o regionálních výtvarnících shrnul do knihy *Výtvarníci prostějovského regionu*, vydané v roce 2007. Svojí ediční činností šíří krásu umělecké tvorby v širokém okruhu zájemců, vydává vlastní edici Réva, grafické soubory, bibliofilské tisky a napsal nespočet článků do tisku.

Pan Josef Dolívka obdržel Cenu města Prostějova za rok 2006 za výstavní činnost doprovázenou publikační činností. Je členem SSPE od roku 1967 a v roce 2001 se stal naším čestným členem. Byl rovněž členem výboru SSPE. Narodil se

Dušan Janoušek, C4, 1976

9. 3. 1934 v Olomouci a žije v Kostelci na Hané.

Přejeme panu Josefu Dolívkovi k jeho významnému životnímu jubileu hodně zdraví a štěstí a také možnost pokračovat ve výstavní činnosti, bez které snad nedokáže žít.

Zajímavý rozhovor redaktorky Týdeníku Prostějovska Lenky Sehnalové, který vyšel před pěti lety při příležitosti 75. narozenin pana Josefa Dolívky, lze nalézt na adrese <http://www.proprostějov.eu/stripsykyl1.php?cil=c100808>. Dozvíme se zde mnoho zajímavostí z jubilantova života spojeného s popularizací výtvarného umění. Můžeme se také těšit na druhé rozšířené vydání knihy Výtvarníci prostějovského regionu.

Jan Langhammer

NEJSTARŠÍ ČLEN SSPE - CTIBOR MORÁVEK

Kamil Lhoták, P1, 1985

Pan Ctibor Morávek je v současnosti nejstarším členem našeho spolku a také jeho členství ve spolku je nejdelší, neboť se stal člen SSPE již v roce 1943. Narodil se 11. února 1919 v Lomnici nad Popelkou a původním povoláním byl stavební technik. Jeho velkou láskou jsou drobné grafické práce významných českých grafiků: Cyrila Boudy, Kamila Lhotáka

a Jiřího Švengsbíra. Sestavil soupisy exlibris a novoročenek K. Lhotáka. Uplatnil se rovněž jako amatérský fotograf, když jeho snímky byly publikovány ve fotografických časopisech.

Přejeme panu Ctiboru Morávkovi pevné zdraví a ještě mnoho let v čele nejstarších členů našeho spolku.

Jan Langhammer

Kamil Lhoták, L1, 1986

BUSTA KARLA SAMŠIŇÁKA

Karel Samšiňák (1923-2008) je stále vzpomínáný jako oblíbený člen a předseda našeho spolku (1977-1994). Jak pro svůj humor, tak pro neformální vyřizování záležitostí. Někdejší nositelům kultury v „nových dobách“ se jevil spolek jako nepotřebný a v době normalizace mu hrozila dokonce zkáza. Karlu Samšiňákovi, jako vědeckému pracovníkovi Parazitologického ústav ČSAV, se podařilo tehdy přesvědčit jinak ideologicky hodně nepružné vedení akademie a náš spolek mohl pod jejími křídly existovat jako „kolektivní člen Československé vědecké společnosti pro estetiku při ČSAV“. Toto dlouhé sousloví jsme také umístili v záhlaví našeho čtvrtletníku. To již neexistovala KNIŽNÍ ZNAČKA, protože od roku 1952 byl pro tehdejší tiskový dohled přijatelnější název ZPRÁVY SSPE. K názvu KNIŽNÍ ZNAČKA jsme se vrátili až od roku 1994.

V loňském roce napsal Samšiňákův syn Jan Samšiňák dopis Spolku českých bibliofilů, že na Šolcově statku je nyní umístěn bronzový odlitek busty jeho otce. Do

Foto Iva Kovářová

bronzu ji odlil Miloš Vacek podle sádrové podoby zhotovené Stanislavou Kavanovou. (Zprávy spolku českých bibliofilů 2/2013, s. 87 a informace na internetu.)

Josef Chalupský

JEDNOVAJEČNÁ DVOJČATA Z MOJÍ SBÍRKY

Jednovaječná dvojčata vznikají oplodněním jednoho zralého vajíčka jednou spermii. Zárodečná buňka se pak rozdělí na dvě – dvojčata jsou vždy stejného pohlaví a mají stejný genetický základ – stejnou konstituci, krevní skupinu atd. Tohle většina z nás o těchto dvojčatech zná. A představte si, že já jsem se setkal s obdobným případem v exlibris. Ano a dokonce jsem taková dvojčata objevil ve své sbírce.

To snad ne – říkáte si – hloupost - jaká dvojčata v exlibris – a dokonce jednovaječná! Kdo nevěří, ať se podívá na obrazové přílohy! Už jste viděli dvě téměř stejná exlibris z jedné destičky (matrice) na dvě různá jména? Ano je to tak – stejný otec – autor exlibris, který umí z jedné poněkud upravené destičky vykouzlit další exlibris. Nevím, zda si autor dal tento „zlepšovák“ – „dodatečně klonovaného jednovaječného potomka“ patentovat.

Nebo se snad jedná o nové „stachanovské hnutí“ jak dosáhnout vyšší produktivity práce v umění? Nevím, zatím jsem se autora Leo Bednárika nezeptal.

Podívejme se na dvojici exlibris – jedno je na jméno J. Horáček a druhé na M. Šafářík. Vidíme stejný motiv, jen na druhém exlibris přibýly tváře a oči, ale tisk je proveden evidentně ze stejné, i když upravené destičky. Obě exlibris byla vytištěna v nákladu 100 ks. Jedna z mých životních zásad toleruje ojedinelý úlet – říkám: „Jednou je nikdy, ale dvakrát je vždycky!“

A to „vždycky“ na sebe nedalo dlouho čekat. Podívejte se na další dvojici exli-

bris od téhož autora – jedno exlibris označené DoS a další jménem S. Golifman. Tato exlibris se liší ještě méně, jen část obrázku, která je sytější černá je poněkud větší. První exlibris bylo vytištěno v nákladu 100 ks a druhé v nákladu 30 ks. A s jídlem roste chuť – další dvojice exlibris: jedno pro Z. Pileckého – to je původní destička (100 výtisků) a z ní je naklonované dvojče, které se liší tím, že nalevo na stehně autor přidělal dvojici milenců, ořízl destičku, aby zmizel původní vlastník, do grafiky zasáhl fialovou barvou, napsal exlibris J. Kouřil napsal na pravé předloktí a 50 kusů podepsal a orazítkoval.

Co říkáte těmto „klonovaným dvojčatům“ v oblasti exlibris? Kroutíte nevěřícně hlavou jako já? Co tomu říkají majitelé exlibris? Víím pozitivně, alespoň v prvním a třetím případě, že vůbec netušili skutečnost, že jim bylo dodáno jednovaječné dvojče a přišli na to až při vzájemné výměně.

Bývaly doby – a mám na to důkaz i ve své sbírce, že se autoři exlibris chovali úplně jinak. Řada z nich sběrateli spolu

s vytištěným nákladem předala destičku – tak to dělal třeba Jindřich Pileček. Další přesvědčivý příklad poctivosti autora, v tomto případě rakouského grafika Atilly Pillera. Autor vytiskl náklad, např. 50 ks, a destičku (matrici) potom přeškrtl rydlem a i tento tisk poslal sběrateli, aby viděl, že z destičky už není možno vytisknout další tisk. A tak jen konstatuji s povzdechem – to byly časy!

Zdeněk Řehák

DEVATENÁCTÝ SINT-NIKLAAS 2013

Je to velká soutěž. Vlastně největší soutěž vypisovaná na tvorbu exlibris na světě. Obesílá ji také nejvíce umělců. Na chvíli se v tom měnícím se světě zezdalo,

Mauricio Schvarzman, X3

že zájem o ni začíná upadat. V roce 2001 poslalo do ní svá exlibris 803 výtvarníků, ale v roce 2007 to bylo již výtvarníků jen 357! Ale účast se opět začala zlepšovat a v tomto ročníku jich bylo přesně 500.

(Blíže o tom též v Knižní značce 3/2011, s. 53.)

Stále sílí informační možnosti však přinesly rekord v počtu zemí, odkud účastníci pocházeli. Celkem to bylo z 50 zemí. Nejvíce soutěž obesílali, přirozeně, Belgičané (63). Po nich následovali Poláci (36), Nizozemci (34), Italové (33) a potom hned my. Od nás to bylo 24 výtvarníků. Podle abecedy to byli – Gennadij Alexandrov, Milan Bauer, Karel Beneš, Lukáš Bradáček, Petr Brátka, Jiří Brázda, Vladimír Hadomský, Pavel Hlavatý, Miroslav Hlinka, Günter Hujber, Jana Kasalová, Martin Manojlín, Vlasta Matoušová, Jaroslav Minář, Petr Minka, Jiří Neuwirt, Miroslav Pošvic, Ladislav Steininger, Lenka Štěpaníková, Milada Těhníková, Jana Vacková, Martin Velíšek, Eva Vlasáková a Jaroslav Zapletal.

Pořadatelé spočítali, že se zvětšil počet účastníků z Evropy na 78%. (Předtím 63% a 73%.) Ale určitě je zajímavé, k čemu došli dále. Převládly tisky z hloubky (tedy rytiny, lepty, suché jehly, mezzotinty atd.), kterých bylo 44,8%, nad tisky z výšky (dřevoryty, dřevorezy, linoryty atd.), těch bylo 26,9%. V podstatě v těchto

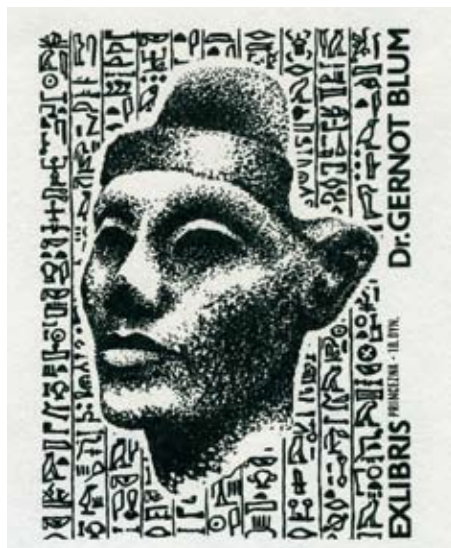
technikách to byly tři lístky ze čtyř. Přibyla exlibris zhotovená digitální technikou na 16%. Pořadatelé si uvědomují, že tato technika je dnes používána při tvorbě exlibris mnohem častěji, i když jsou nakonec exlibris zpracována jinou technikou, „klasickou“. A ještě něco odpovídá současnosti. Celkem 52% výtvarníků bylo starších 54 let. Jeden z nich ve věku 84 let. Soutěž to byla sice exlibristická, ale jen polovina zaslaných lístků byla skutečná exlibris.

Byla udělena řada cen. Např. za tisky z hloubky, tisky pořízené digitální technikou atd. Uvedme si jen tu hlavní. Konečně ji získal Argentinec, a to Mauricio Schvarzman (*1947) za barevný linoryt! Argentinci ve větším počtu vždy a věrně obesílají soutěže, ale jejich linoryty a další tisky z výšky dosud nenacházely ocenění.

Do katalogu byla zařazena exlibris Milana Bauera a Jiřího Brázdy.

Josef Chalupský

EGYPTOLOGICKÁ EXLIBRIS

Vladimír Pechar, P7, 1995

Námětové sběratele by mohlo zajímat, že v Městském muzeu Sint-Niklaas se konala pozoruhodná výstava exlibris s náměty ze starého Egypta (17. října 2013 - 23. března 2014, Goden, graven en farao's - het onde Egypte in het exlibris). Podle katalogu bylo na ní 144 exlibris včetně fotokopii „exlibris“ ze starého Egypta.

Pokud jsem to správně pochopil, jsou to destičky se dvěma otvory, které dovolují být přichyceny na ovázání pouzder se svitky papyrů. Pocházejí s doby faraona Amenhotepa III. z 18. dynastie, který vládl v letech 1388–1351/1350 př. n. l., a jsou považovány za nejstarší exlibris. Původní destičky jsou uloženy v Britském muzeu v Londýně.

(Jako exlibris bývají uváděny také jakési otisky, „ražítko“, do větších klínopisných tabulek se jménem písaře a vlastníka z Aššurbanipalovy knihovny z asi 7. století př. n. l. Shromážděné v ní byly již starší tabulky sumerské, akkadské i babylonské.)

Na výstavě je pozoruhodná účast českých tvůrců exlibris. Celkem je na výstavě zastoupeno 14 českých autorů! Nebylo by nezajímavé vyjmenovat, kdo všechno egyptská exlibris u nás vytvořil. Uvedme alespoň jedno jméno: svým zaměřením do historie i tímto směrem je na výstavě k vidění 11 položek od Vladimíra Pechara! (Ve dvou případech jako celé soubory.)

Josef Chalupský

VÍNO A HROZNY

Nishio Shota, L1, 2013

Kulturní středisko v srbských Sremských Karlovcích (Sremski Karlovci) a Exlibristický spolek ve Vojvodině vypsaly loňského roku soutěž. Sremské Karlovce jsou malé městečko ležící na pravém břehu Dunaje, jen 7 km od Nového Sadu. Je to jisté kulturní a duchovní středisko Srbska, známé z dějin. Po drtivé porážce Turků u Zenty v něm byl v roce 1699 podepsán mír mezi tzv. Svatou ligou (Rakousko, Rusko, Polsko a Benátská republika) a Osmanskou říší. Byla tím osvobozena také část Balkánu od tureckého jha. V této části Srbska se nachází řada klášterů, ale je tu i území zvané Fruška gora (dnes národní park), hornatá

oblast, na jejíchž svazích se daří proslavenému vínu dodávanému prý do Říma již v době Marca Aurelia. A tak bylo nabíledni, že námět soutěže byl Víno a hrozny.

Soutěž obeslal slušný počet 194 výtvarníků z 31 zemí. Nejvíce, přirozeně, ze Srbska (33), nemálo ale i z Argentiny (27) a Polska (23). Jen o málo méně z Turecka (19). Argentinci soustavně sledují DIRECTORY, kde jsou zveřejňovány podmínky mezinárodních soutěží (web.natur.cuni.cz/exlibris) a pilně posílají své práce. Jejich převažující linoryty nenacházejí však příznivou odezvu. Až loňského roku prorazil Argentinec Mauricio Schwarzman se svým barevným linorytem v Sint-Niklaas, (viz toto číslo Knižní značky, s. 21). Od nás soutěž přilákala pouze Helenu Cejnarovou a Pavla Hlavatého. Jeho jméno je uvedeno mezi pochvalně zmíněnými.

Vyhlášený námět se zdál inspirativní, i když trochu „omšelý“. Nějaká mimořádná výtvarná řešení proto zaslané práce nepřinesly a jejich úroveň nevybočuje z dnes již obvyklé, méně propracované podoby. Vítězná exlibris pochází od Japonce Nišio Šoty (Nishio Shota), narozeného 1942, který získal Hlavní cenu. Vedle této ceny byly uděleny i ceny označené jako první, druhá a třetí: Rusu Sergeji Parfjonovi (Sergej Parfionov), Slovinci Arpadu Šalamonovi a Číňanu Liu Čchingovi (Qing).

Josef Chalupský

GRAFICKÁ TVORBA T. F. ŠIMONA

Na webových stránkách <http://www.tf-simon.com/> si můžete prohlédnout obrázky grafické tvorby, včetně exlibris, významného českého grafika světové pověsti Távika Františka Šimona (1877-1942) podle kata-

logu sestaveného Arthurem Novákem. *The Imaginary Web Museum Dedicated to the Czech Artist. Pictures of Graphics from the revised Catalogue Raisonné by Arthur Novak.* Lgh

JUBILANTI HOLLARU 2014

GALERIE HOLLAR 2. 1. – 2. 2. 2014

První výstava v novém roce v pražské Galerii Hollar vždy představuje práce jubilantů. Letos se jich sešlo 34 od nejmladších padesátníků (I. Křena, D. Smutného, B. Ovčáčkové a B. Šalamounové) až po devadesátníka K. Malicha. Při vernisáži zavzpomínal kurátor Karel Žižkovský na léta minulá, kdy chodil po návštěvách:

Tomáš Hřivnáč, *Izabel*, C4, 2012

„To byly zlaté časy, a já jsem chodil do ateliérů dnešních oslavenců (všechny nemohu vyjmenovat, v některých oficínách jsem ani nebyl) a vždy se něco přihodilo nebo otevřelo. Někdy jen dveře, jindy lahvička červeného nebo zavoněl voňavý štrůdl, jako nedávno u Dany Benešové. Jindy jsem obdivoval v zahradě Jaroslava Chudomela nádherné bonsaje a u Zdeňka Mázla pak všelijaké legrácky, provázející

člověka zvědavého od branky až k posezení na zahrádce. Jiří Bouda musí vždycky schovat psa, jelikož ten divoch (pes, ne Jiří) kouše a já se bojím. Věra Kotasová mi při každé návštěvě ukazovala nové grafické listy a z Olomouce jsem pádil do Bratislavy, abych potkal slovenské kamarády Dušana Grečnera a Martina Komáčka. Jindy jsem se dovezl mašinkou do Říčán, vystoupal do věžičky vilky, kde tvoří Tomáš Hřivnáč, a ten, místo aby mi ukázal, jak pracuje s deskou, popadl luk, ostrý šíp a pic! Šíp se zabodl do pleteného terče u dveří skoro do středu. V ateliéru má střelnici, a běda, kdo přijde neohlášen, terč visí přímo u dveří. Ještě že jsem nemusel pózovat s jablkem na hlavě, asi bych utekl. Karla Zemana vždycky vytáhnou z ateliéru od medailérské činnosti (má přece vymýšlet grafické náměty) na pivo, jelikož mi vždy musí podle jedné dohody půllitr zaplatit.

Vidíte, a všude jsem obdivoval kresby, obrazy, grafické listy, popíjel kávičku, koňalku, vínečko a dodnes lituji, že jsem nebyl v ateliérech či dílnách všech jubilantů. Škoda, už to asi nenapravím. Ani ateliér dnešního nejstaršího oslavence Karla Malicha jsem nenavštívil, i když jsem jeho práci upřímně obdivoval. Nějak se naše cesty míjely. Možná, že Bohouš Holý by mě v počtu navštívených ateliéru trumfnul, ale já mu to ze srdce přeji, stejně jako přeji všem dnešním jubilantům hodně zdaru do dalších let, pokud možno svěží mysl, nosné nohy, pevné kyčelní klouby, umné a nenápadné zubní protézky i chuť na dobré víno. To já rád.

A prosím, oslavujte, vzpomínejte, těšte se ze života, radujte se ze svého díla, neboť

věřte, že přinášelo a přináší lidem radost, potěšení a často zahání chmury z čela. Neřidte se, prosím, příkladem pana profesora Zdeňka Sklenáře, který jednou na dotaz proč už nemaluje, odpověděl: „Už jsem všechno namaloval!“ Jen prosím malujte, kreslete, rejpejte, leptejte, pokud vám síly stačí, na lenošení je času dost až tam na druhé straně.“

Tolik tedy Karel Žižkovský. O výstavu byl tentokrát mimořádný zájem. A to do-

konce až takový, že jeden z návštěvníků si sám otevřel zasklenou (a zamčenou) skříň s grafikami Zdeňka Mézla a Jana Mentlíka, které si vzal a zapomněl zaplatit. Jeho nadšení pro grafiku bylo nahlášeno policii, bohužel zatím bez odezvy. Takže v Galerii Hollar a samozřejmě i v jiných galeriích jsou vděční za zvýšený zájem, ale o takovéto návštěvníky jistě nestojí.

Aleš Nevečeřal

PLZEŇSKÉ VÝSTAVY V LEDNU 2014

Náhoda tomu chtěla, že v lednu 2014 v Plzni proběhly současně výstavy čtyř grafiků a tvůrců exlibris: Karla Šafáře, Petra Kutka, Jaroslava Votlučky a Karla Votlučky. Na jejich realizaci se podíleli

Karel Šafář, Litoměřice, KT, 1993

čtyři členové plzeňské sekce SSPE.

Výstava malíře a grafika Karla Šafáře se konala v Galerii Evropského domu. Z jeho tvorby byly vystaveny grafiky, exlibris a novoročenky, které autor vytváří pro širokou obec sběratelů u nás a v mnoha evropských státech, např. v Rakousku, Německu a Nizozemsku. Jeho oblíbené grafické techniky vytváří dva protipóly: černé tisky z výšky v technice linorytu a dřevorytu a barevné tisky z hloubky v kombinované technice leptu, akvatinty a suché jehly. Mezi jeho oblíbené motivy patří akty žen, klauni, pohledy na města, architektonické památky a moře s loďmi. Jeho autorský rukopis je nezaměnitelný a zcela osobitý. Jeho ženy jsou divoké a krásné a zobrazená architektura a krajina jakoby obsahovala dění minulých let, plné dynamických změn a neklidu. Výstava byla zahájena v úterý 7. 1. 2014 v 17 hodin a trvala do 31. 1. 2014.

Výstavu připravil ze své sbírky Jan Langhammer a instaloval ji společně s paní Mgr. Vlastou Kapsovou, vedoucí zahraničních knihoven Studijní a vědecké knihovny Plzeňského kraje. Na vernisáži zahrála dvě skladby na akordeon žačka

Petr Kutek, X3

plzeňské konservatoře a básně Jacques Préverta Picassova procházka přednesla paní Blanka Hejtmánková. Při zahájení promluvil Jan Langhammer o tvorbě a životních etapách Karla Šafáře a rovněž o sběratelství a Spolku sběratelů a přátel exlibris. Náš spolek byl představen ukázkami současné publikační činnosti. Výstava rytce, grafika a řezbáře Petra Kutka a jeho manželky malířky Mileny Kutkové se konala v přízemí hlavní budovy Studijní a vědecké knihovny Plzeňského kraje v době od 7. 1. do 30. 1. 2014. Petr Kutek vystavoval rytiny do mědi a linoryty. Náměty čerpá z náboženských motivů, zobrazování svatých, mystické symboliky a poezie. Své grafické práce často doprovází vlastními texty či básněmi. Se zaujetím vytváří drobné bibliofilské tis-

ky s vlastní grafikou a texty, s půvabem kontrastu černé a bílé barvy a s dokonalým grafickým zpracováním. Jeho rytiny do mědi a linorytové novoročenky obsahují často náboženskou tematiku. Jeho paní Milena Kutková vystavila sérii obrazů zpracovaných vlastní technikou na pomezí tužkové kresby a grafiky s náměty stavebních prvků gotických katedrál a ilustrace k básnickým sbírkám svého manžela O věcech skrytých a Rozjímání nad křížovou cestou. Při zahájení výstavy zahrála hudební skupina Past. O výstavě promluvil autor Petr Kutek.

Společná výstava malíře a grafika Karla Votlučky a malíře, grafika, keramika a pedagoga Jaroslava Votlučky se konala v Galerii Jiřího Trnky jako připomenutí životních jubileí obou autorů. Výstavu zahájila předsedkyně Unie výtvarných umělců plzeňské oblasti PhDr. Jana Potužáková dne 13. 1. 2014; trvala do 8.

Jaroslav Votlučka, S1, 1978

2. 2014. Zahájení se zúčastnil syn Karla Votlučky pan Marcel Votlučka (člen SSPE) a manželka Jaroslava Votlučky paní Jarmila Votlučková. Vystaveny byly keramické práce, kresby a grafiky J. Votlučky. Pro nás byla zajímavá exlibris a rovněž drobná grafika s vlastním nebo převzatým básnickým textem. Z díla Karla Votlučky

byly vystaveny grafické práce se zobrazením významných plzeňských staveb. V průběhu výstavy byl uspořádán vzpomínkový večer na oba autory.

Všechny tři výstavy zaujaly plzeňskou kulturní veřejnost, byly hojně navštíveny a připomenuly krásu grafické tvorby.

Jan Langhammer

POSLEDNÍ EXLIBRIS S TRNOVOU KORUNOU PRO MUDr. RUDOLFA PRÍBYŠE

Na Štědý den roku 2013 naše řady navždy opustil pan MUDr. Rudolf Příbyš, CSc. Když jsem před dvěma lety v Knižní značce psal blahopřání a vyznání našemu příteli Rudovi k jeho 75. jubileu (*25. 2. 1935 Borský Jur na Slovensku), nemohl jsem tušit, že mě osud v krátkém čase opět vyzve k napsání tak rozdílného životního posunu lidského údělu až do konečného dramatu existence. Stalo se tak po delší nemoci, kterou musel „náš Ruda“ vytrpět. Pan doktor Příbyš byl velice známá osobnost našeho spolku a jeho sběratelský i osobní profesionální život byl velmi bohatý a často složitý. (Viz Knižní značka 1/2011). Jeho záslužná práce pro náš spolek byla vyjádřena udělením čestného členství SSPE v roce 2009.

Naše sekce sběratelů v Hradci Králové přichází odchodem „našeho Rudy“ o dominantní osobnost kulturního směřování. Ještě v minulém roce v srpnu jsme se těšili a Ruda s námi na pravidelný zájezd na jeho chalupu v Jestřebích horách. Ale nemoc gradovala a k setkání již nedošlo. A také na našich prvních útercích v měsíci nám budeš, velký příteli, chybět.

Bohužel nám skončí i mnoholetá a úspěš-

ná tradice každoročních přehlídek v Galerii na mostě – Novoročenky ze sbírky MUDr. Rudolfa Příbyše, kterou v březnu letošního roku připravíme in memoriam jako poslední.

Kinzo Hoga, tenkoku, 1991

V neposlední řadě bych chtěl také jménem nás sběratelů SSPE poděkovat manželce paní doktorce Příbyšové za výjimečnou péči, kterou v mimořádných podmínkách manželovi s láskou předávala.

Vážený příteli, budiž čest Tvoji památce.

Stanislav Zídek

ČASOPISY

■ EXLIBRISWERELD č. 3/2013, Nederlandse Vereniging voor Exlibris en andere Klein-grafiek

Willem Jacob Rozendaal (1899-1971) byl nizozemský grafik, designér, ilustrátor a pedagog; tvořil dřevorytová exlibris. Con Broers (1913-1980) vytvořil dvě exlibris pro lékaře a biologa H. L. Blonka se zvířecími motivy. Městská galerie Bietigheim-Bissingen v Německu vypsalala umělecké ceny v soutěžích *Holzchnitt heute* (Současný dřevoryt) v roce 2012, kde cenu získal Cees Andriessen (*20. 3. 1940 Wageningen, Nizozemsko), a *Linolschnitt heute* (Současný linoryt) v roce 2013. Elena Hlodec (*1972 Bratislava) a Marius Martinescu (*1965) představili a nabídli svoji tvorbu exlibris. Holandský malíř a grafik Jan Mankes (1889-1920) vytvořil vynikající dřevorytové drobné tisky; vyšla kniha jeho dopisů.

■ KISGRAFIKA, 2013/2, Maďarsko

Výstava *Exlibris KBK v H13* v Budapešti připomněla zesnulého právníka Dr. Imre Soóse. Na výstavě v knihovně v Szegedu byl mimo jiné vystaven grafický cyklus k estonskému národnímu eposu *Kalevipoeg*. Je připomenut Tibor Gönczi-Gebhard (1902-1994), který tvořil užitou grafiku a rovněž exlibris. V základních datech je vzpomenut vývoj organizovaného sběratelství exlibris v Maďarsku v rozmezí let 1903 až 2003. Výstavou bylo připomenuto 33 let existence Kroužku drobné grafiky ve městě Ajka.

■ KISGRAFIKA, 2013/3, Maďarsko

Je připomenuta sběratelka Mária Rácz ze Szegedu a její exlibris při příležitosti 70. narozenin. Grafik Lajos Bakasci vytvořil portrétní exlibris dvou maďarských básníků, kteří se narodili před 130 lety v roce 1883: Mihály Babitse a Gyula Juhásze. 100 let maďarského exlibris je název výstavy spojené s oslavami sv. Ladislava, kterou organizovaly Artotéka a KBK. Před 100 lety se narodila malířka, grafička a ilustrátorka Piroska Szántó. Jsou reprodukována exlibris člena SSPE Arpáda Šalamona.

■ KISGRAFIKA, 2013/4, Maďarsko

V prosinci 2013 oslavil maďarský grafik Gyula Köhegyi 80. narozeniny; svoji tvorbu začal v roce 1962 a trvá doposud. Paní Kornélie Tóth Vas uveřejňuje zkrácený text své přednášky ze sjezdu KBK z října 2013 o mnohostranných zájmech sběratele ex-libris a spisovatele Ference Galambos (1910-1988). Článek Pétera Ūrmöse: *Výstava malíře László Kerékgyártó* obsahuje úvodní řeč z vernisáže výstavy tohoto grafika a malíře v Budapešti. Ke stému výročí narození grafika a tvůrce exlibris Várkonyia Károlyho (1913-2001) byla uspořádána výstava 400 jeho prací nejprve v Debrecínu a pak v Szegedu.

■ L'EX-LIBRIS français, N° 267, 2013

Je uveřejněna 2. část soupisu exlibris, včetně jejich zobrazení (opusy 169 až 271), která zhotovil François Marechal Bissey (*1938) do roku 2013. Charles Meunier (1866-1948)

byl pařížský umělecký knihař; v roce 1921 vyšla kniha *Quelques Ex-Libris genre Fers à dorer*, kde je zobrazeno 38 exlibris, která vznikla zlacením knihařskými razidly navrženými Ch. Meunierem; v časopisu jsou reprodukována a jsou uvedeni jejich majitelé.

■ **Mitteilungen der Österreichischen Exlibris-Gesellschaft, č. 3/2013**

Vídeňský mistr rytec a grafik Werner Pfeiler obdržel zvláštní ocenění: Goldene Wasserturm za tvorbu poštovních známek. ÖEG oslavila v roce 2013 sto deset let od svého založení. Podle zprávy ze sjezdu ÖEG má společnost 139 členů, z nichž asi polovina žije v zahraničí. Na sjezdu proslovil dr. T. Cernajsek přednášku *Slon v exlibris*; je reprodukováno exlibris Vlasty Samkové od V. Fleissiga. V následujícím článku jsou připomenuty události z roku 1988, kdy se konal XXII. Kongres FISAE ve Frederikshavnu. Lucemburský sběratel a kunsthistorik Emil van der Vekene oslavil 80. narozeniny (*7. 6. 1933 Düdelin); mimo jiné vlastní exlibris od B. Krátkého. K 100. výročí narození malíře a grafika Franze Traunfellnera (1913-1986) byla uspořádána výstava jeho tvorby na zámku Rogendorf v městysi Pöggstall v Dolním Rakousku. B. Angerhofer podává zprávu o 7. Steyrer Treffen (13. – 15. 9. 2013), jež organizuje paní E. M. Wimmer.

Vítězslav Fleissig, X2, 1930

■ **Nordisk Exlibris Tidsskrift** (Severský exlibristický časopis) **2013/1**

Je představena portugalská publikace *Contemporary International Ex-Libris Artists*. Volume 16 – 2012. Na 192 stranách je představeno 26 autorů z 15 zemí. Walter Kampmann (1887-1945) byl významný německý výtvarník; je reprodukováno 12 dřevorytových exlibris a připojeny bibliografické údaje.

■ **Nordisk Exlibris Tidsskrift** (Severský exlibristický časopis) **2013/2**

Byli představeni tvůrci exlibris: 44: Armén Hayk Grigoryan, nar. 20. 6. 1974 Jerevan; 45: Litevec Valerijonas Vytautas Jocys, nar. 18. 12. 1930 Truikina, vytvořil 700 ex-libris; 46: Argentinka Liliana Esteban, nar. 25. 12. 1959 Lanús; 47: Litevka Virginija Kalinauskaitė, nar. 1957 Dobrovoles; 48: Polka Ewa Kutylak; 49: Běloruska Eugenia Timoshenko, nar. 1980 Mogilev; 50: Bělorus Vladislav Kvartalny, nar. 1979 Minsk.

■ **Nordisk Exlibris Tidsskrift** (Severský exlibristický časopis) **2013/3**

Je znovu otištěn článek Dr. G. Kreyenberg *Dětské exlibris z DEG Jahrbuch 1961*; jsou zde reprodukována exlibris A. Doležala a E. Kotrby. Byli představeni tvůrci ex-libris: 51. Estonec Vello Vinn, nar. 4. 10. 1939, vytvořil 108 exlibris; 52. Němec Kay Voigtman, nar.

1968; 53. Italka Antonietta Viganone; 54. Japonec Yukio Maekava, nar. 1959; 55. Argentinka Marcela Miranda, nar. 10. 6. 1956 Buenos Aires; 56. Argentinka Cristina Gladys Muños, nar. 1963 Buenos Aires.

■ SELC-EXPRESS, Nr. 91/2013

Článek dr. U. Müschové je napsán k mezinárodnímu dnu žen a boji o zrovnoprávnění s muži; jsou reprodukovány grafické práce několika žen – výtvarnic Käthe Kollwitz, Hermine Heller a Lilli Rethi. Reinhold Nägele (1884-1972), malíř a grafik, vytvořil, mimo jiná, exlibris pro herečku Annu Eichholz (1868-1951) a svoji manželku, židovskou kožní lékařku Dr. Alici Nördlinger; obě v technice leptu. Je připomenuta neprávem zapomínaná výtvarnice Hildegarda Kögler (1892-1957), která tvořila rovněž exlibris. Ročenka SELC Jahrbuch 2012 obsahuje všechna známá exlibris bernského malíře Rudolfa Müngera (1862-1929) s jejich popisem a v barevných reprodukcích. Další články ročenky: Karl F. Stock, tvůrce exlibris; osudy sbírky exlibris Rakouské národní knihovny; exlibris Dr. Kuglera; Clementine Alberdingk a Emma Borman, malířky z Klosterneuburgu; sloni v exlibris a drobné grafice; Jella Reif-Pollak a Egon Schiele; Maximilian Pachinger, sběratel a erotoman; exlibris zvěrolékařů; Alois Wach, souborné exlibrisové dílo.

■ SELC-EXPRESS, Nr. 92/2013

V souvislosti s kongresem SELC v Bazileji (31. 8. 2013) jsou zobrazena exlibris a grafiky tamějších výtvarníků (Herman Meyer, 1878-1951; Joh. August Hagmann, 1901-1958) a surrealistické výtvarnice a fotografky Meret Oppenheim (1913-1985). Ve znaku města Bazileje se zobrazuje Bazilejská hůl (biskupská hůl, zahnutá hůl). Tento znak je zobrazen na devíti zde reprodukováných exlibris. Je připojen seznam bazilejských tvůrců exlibris. Emil Maetzel (1877-1955) vytvořil expresionistické ex-libris pro svoji dceru Ruth Maetzel (1910-2002). Článkem a exlibris je připomenuto 250. výročí narození německého spisovatele Jeana Paula (1763-1825).

■ SELC-EXPRESS, Nr. 93/2013

Také do Švýcarska pronikl německý nacionalismus; příkladem je 20 exlibris s národně socialistickými motivy, která vytvořil Jacques C. Buser-Kobler (1884-1945), jež označoval svá exlibris BUKO.

Georges Hantz (1846-1920), který založil v Genfu Muzeum dekorativního umění, byl rytcem a vytvářel mědirytová exlibris. Vytvořil také dvě exlibris pro Eduarda a Henriho Feh v Zürichu. Soubor 25 mědirytových exlibris G. Hantze vydal v roce 1908 antikvář Karl Wilhelm Hiersemann (1854-1928) v Lipsku.

Skautská exlibris s připojeným seznamem a zobrazením 14 kusů doprovázejí článek paní M. Kalt o vzniku skautského hnutí a jeho zakladateli Robertu St. S. Baden-Powellovi (1857-1941). Spoluzakladatelem skautského hnutí v Německu byl Dr. Alexander Lion (1870-1962); je uveden jeho životopis.

Nové knihy: Manfred Neureiter: Lexikon der Exlibriskünstler, Berlin 2013, 3. přepracované vydání, 98,50 euro. Lexikon ve formátu A4 obsahuje na 664 stranách 24 217 tvůrců exlibris.

VÝSTAVY

- **Galerie Karla Samšíňáka** - Šolcův statek Sobotka
1. 5. - 30. 6. 2014   **Alena Antonová** - obrazy
Vernisáž: čtvrtek 1. května ve 14 hodin společně s vernisáží
výstavy **Petra Šturmy** - sochy.
Úvodní slovo: Karel Žižkovský.
- 7. - 22. 8. 2014   **Jana Vacková** – grafika. Vernisáž 1. 7. 2014 ve 14 hodin.
- 23. 8. - 31. 10. 2014   **Zdeněk Mézl** – grafika. Vernisáž 23. 8. 2014 ve 14 hodin.

ZPRÁVY Z VÝBORU SSPE

- **Výborová schůze** konaná dne **17. 12. 2013** v hotelu Balkán za řízení předsedou K. Urbanem a za účasti čtyř členů výboru.

Výbor konstatuje, že bylo uzavřeno vyúčtování sjezdu v Táboře. Předseda K. Urban a jednatel Ing. M. Humplík projednají pořádání sjezdu v Chrudimi s Chrudimskou besedou a možnosti finančních podpor sjezdu Městským úřadem Chrudim a Krajským úřadem Pardubického kraje (žádost o grant). Byla podána žádost o grant na Ministerstvo kultury ČR. Výbor schválil zakoupení 30 ks výstavních ráků Nielsen rozměru 70x50 cm pro pořádání spolkových výstav.

- **Výborová schůze** konaná dne **16. 1. 2014** v hotelu Balkán za řízení předsedou K. Urbanem a za účasti šesti členů výboru a Ing. M. Davidkové z revizní komise. Uskutečnilo se jednání předsedy a místopředsedy v Chrudimi a Pardubicích o konání a podpoře sjezdu. Pro uspořádání sjezdu v roce 2015 není město vybráno; uvažuje se o některém z těchto měst: Ústí nad Labem, Liberec, České Budějovice, Zlín, Uherské Hradiště. J. Hlinovský připravuje k tisku soupis exlibris J. Lukavského. K. Scherzer připravuje textový a obrazový soupis exlibris K. Beneše a monografii A. Antonové.

- **Výborová schůze** konaná dne **13. 2. 2014** v hotelu Balkán za řízení předsedou K. Urbanem a za účasti pěti členů výboru a hostů Ing. Bayerové a J. Lafaty. Ke konání sjezdu v roce 2015 se zatím nikdo nepřihlásil. Ing. Humplík předal k digitalizaci Knižní značku 1937 až 2013, Sborník 1922-1947 a oba rejstříky do Národní knihovny v Praze. Pozvání na kongres FISAE 2018 v Praze předá na valné hromadě 35. kongresu FISAE v Tarragoně ve Španělsku v sobotu 26. dubna 2014 Ing. Humplík, který zde bude náš spolek zastupovat. Společnost Moyo darovala spolku částku 15 000 Kč na nákup výstavních ráků. Pan Jaroslav Lafata je ochoten převzít ve výboru funkci pokladníka za odstupujícího Ing. J. Malého. Ing. Humplík zapůjčil svoji výstavu japonského exlibris do Belgie, kde bude vystavena v rámci rozsáhlé prezentace japonského umění ve Vlámku. Na veletrhu Svět knihy (15. - 18. 5. 2014) v Praze-Holešovicích bude malá výstava exlibris a spolkových publikací, kterou zajistí J. Hlinovský. Pro sjezd v Chrudimi se připravuje soubor exlibris Michaela Rittsteina a XV. Soubor Ipse sibi (K. Černá, M. Erazim, B. Jirků, M. Rittstein, K. Slavíková a Ch. Valoušek).
Výbor SSPE

STATISTICKÉ ÚDAJE O ČLENECH SSPE K 1. 1. 2014

■ Individuálních členů je 410 (380 z Česka, 7 ze Slovenska a 23 z ostatních zemí). Spolek má 14 čestných členů. Členy spolku je 74 výtvarníků.

Průměrný dovršený věk členů v roce 2013 byl 63,3 let (21-30 let 8, 31-40 let 23, 41-50 let 45, 51-60 let 85, 61-70 let 117, 71-80 let 87, 81-90 let 35 a 91-94 let 9). Průměrný věk se oproti předchozímu roku mírně zvýšil.

Na základě vlastní žádosti bylo zrušeno členství 4 členů. K 31. 12. 2013 bylo zrušeno členství 3 členů pro nezaplacení členských příspěvků. V roce 2013 zemřelo 6 našich členů: Ivan DILLINGER z Prahy, Květuše STUDNIČNÁ z Prahy, RNDr. Ivan PANENKA z Bratislavy, doc. Ing. František ŠÁRA, CSc. z Prahy, Mirko RIEDL z Brna a MUDr. Rudolf PRÍBYŠ, CSc. z Chlívců.

■ V průběhu roku 2013 do spolku vstoupilo 15 nových členů a k 1. 1. 2014 další 2 členky. Členství bylo obnoveno 2 členům.

Rozdělení individuálních členů podle měst (4 a více členů): Bratislava 4, Brno 11, Hradec Králové 9, Chrudim 5, Karlovy Vary 6, Kladno 6, Liberec 7, Milevsko 4, Moravská Třebová 9, Olomouc 5, Ostrava 7, Pardubice 8, Plzeň 7, Praha 126, Prostějov 5, Přerov 6, Trutnov 4, Týn nad Vltavou 5 a Uherské Hradiště 5.

Kolektivních členů je 28: 17 českých a 11 z ciziny (18 platících a 10 za reciproční výměnu časopisů).

■ Členská evidence je vedena na základě informací od členů SSPE nebo jejich rodinných příslušníků. Součástí evidence jsou rovněž členská čísla a adresy členů pro rozesílání tiskovin a písemný styk. Správné adresy členů jsou důležité pro bezchybné doručování zásilek. Pro rozesílání informací shromažďujeme E-mail adresy členů, prosíme o zaslání jejich změny a doplňování nových adres.

Začátkem roku je vydáván adresář členů SSPE, který je v prodeji na valné hromadě. Adresář pro elektronickou poštu (e-mail) je rovněž zpracováván.

Oba adresáře je možno obdržet v elektronické podobě na vyžádání na adrese: langhammer.jan@o2active.cz.

Při dovršení 50, 55, 60, 65, 70, 75, 80, 85, 90, 95 a 100 let věku zasílá výbor SSPE jubilatům blahopřání s hodnotným grafickým listem.

Členskou evidenci a rozesílání tiskovin komplikují pozdní platby členských příspěvků. Žádáme všechny členy, aby členský příspěvek uhradili nejpozději do poloviny roku 2014. Připomínáme, že členský příspěvek za rok 2014 zůstává ve stejné výši, tj. pro české členy 600 Kč, pro slovenské členy 700 Kč (28 euro) a pro ostatní zahraniční členy 1000 Kč (40 euro). Při platbách uvádějte své členské číslo jako variabilní symbol a do zprávy pro příjemce uveďte: jméno – příspěvek SSPE.

Jan Langhammer

Z KORESPONDENCE

■ *Vážený pane inženýre,*
reaguji na knižní značku 3/2013, obálka s neznámými značkami. Ta nahoře vlevo patří lé-

kárníkovi PhMr. Josefu Svetožaru Novákovi (1877-1943). Je to jeho vlastní práce - ipse sibi: P 1/2, 61:48, 1913. Je zachycena v katalogu Rusek, V., Berka, I.: Katalog exlibris farmaceutů a pracovníků ve farmacii. Lékárenská služba OÚNZ Prešov a Oddělení dějin farmacie FaF UK Hradec Králové. 1984. Zdravím V. Rusek.

POZVÁNKA NA VÝMĚNNÝ DEN

■ Výbor SSPE zve všechny členy a jejich přátele na VÝMĚNNÝ DEN, který se bude konat v sobotu **10. května 2014** od 8 do 13 hodin v hotelu POPULUS, U staré cihelny 2182/11, 130 00 Praha 3 – Žižkov.

Spojení městskou dopravou: autobusem 133 ze stanice metra B a C Florenc do stanice Malešická nebo autobusem 124 ze stanice metra A Želivského do stanice Malešická.

Vážené členky, vážení členové, přijměte toto srdečné pozvání a dopřejte si setkání s přáteli a obohacení sbírek při výměně exlibris. Výbor SSPE

ZMĚNY ČLENSTVÍ

■ NOVÍ ČLENOVÉ

10681 David BOUŠA, Chotýšany 146, 257 28 Chotýšany

10679 Evžen HALUZÍK, Řípská 2386/11, 130 00 Praha 3

10682 Zdeněk HÁSE, Konětopy 70, 262 31 Milín

10683 Tomáš HŘIVNÁČ, Cesta Svobody 294/8, 251 01 Říčany

10680 Ing. Tomáš TYLICH, Černá cesta 120/49, 779 00 Olomouc 9.

■ OBNOVENÉ ČLENSTVÍ

30040 prof. Arpad ŠALAMON, Aškerčeva 4, 3210 Kojnice, Slovinsko.

■ ZMĚNA ADRESY

10589 RNDr. Jiří DEMEL, Pod Viničkou 832, 252 66 Libace nad Vltavou

10546 Ing. arch. Zuzana KOSTLÁNOVÁ, Rokitanského 169/3, 500 03 Hradec Králové 3

10267 Ing. Zdeněk PILECKÝ, U smaltovny 1563/19, 170 00 Praha 7

■ ZRUŠENÍ ČLENSTVÍ NA VLASTNÍ ŽÁDOST

10095 Karel HEJNÝ z Rokycan, 10220 Dr. Jiří NAJMON z Prahy

10392 Jaroslav TVRDOŇ z Vlčnova a 20019 akademická malířka Blanka VOTAVOVÁ.

■ ZRUŠENÍ ČLENSTVÍ PRO NEPLACENÍ PŘÍSPĚVKŮ

30034 Marvin Bolotsky z New Yorku, 30031 Henry KLEIN z Van Nuys v USA

10381 Ing. Jiří ŠTASTNÝ z Prahy.

■ ZEMŘELI

MUDr. Rudolf PRÍBYŠ, CSc. z Chlívců (†24. 12. 2013)

a Slavomír Solař z Liberce (†2. 1. 2014).

**Časopis Knižní značka vydává pro své členy od roku 1937
Spolek sběratelů a přátel exlibris, založený v roce 1918,
se sídlem: Zelenečská 129/34, Hloubětín (Praha 14), 198 00 Praha.
Identifikační číslo ve spolkovém rejstříku vedeném Městským soudem v Praze,
oddíl L, vložka 237: 004 43 522, zapsáno 1. ledna 2014.
Poštovní adresa: P. O. BOX 645, 111 21 Praha 1.
IČO: 00443522
Webové stránky: www.sspe.cz**

Číslo účtu/Konto:

87951/0300 v měně CZK, Československá obchodní banka a. s.,
Radlická 333/150, 150 57 Praha 5.

Číslo účtu/Konto:

IBAN: CZ02 0300 0000 0002 3224 2690, SWIFT/BIC: CEKOCZPP v měně EURO, Československá obchodní
banka a. s., Radlická 333/150, 150 57 Praha 5.

Předseda: Karel Urban, Na Vyhliďce 291, 252 06 Davle.

E-mail: urbankm@tiscali.cz.

Telefon: 251 566 517, **Mobil:** 728 150 639.

Místopředseda a jednatel: Ing. Milan Humplík, Gagarinova 510/21, 360 20 Karlovy Vary.

E-mail: mi303hu@gmail.com.

Telefon: 353 225 454, **Mobil:** 728 342 132.

Pokladník: Jaroslav Lafata, Drahobejlova 1692/59, 190 00 Praha 9.

E-mail: wcfields@seznam.cz.

Mobil: 603 965 949.

Redaktor Knižní značky a členská evidence: Ing. Jan Langhammer, CSc.,

Ke Kukačce 797/19, 312 00 Plzeň 12.

E-mail: langhammer.jan@o2active.cz.

Telefon: 377 265 076.

Seznam příloh:

Pozvánka na sjezd v Chrudimi.

Obsah Knižní značky 2013.

KNIŽNÍ ZNAČKA číslo 1/2014

Redaktor: Ing. Jan Langhammer, CSc.

Ke Kukačce 797/19, 312 00 Plzeň 12, e-mail: langhammer.jan@o2active.cz.

Redakční kruh: Ing. Milan Humplík, doc. RNDr. Josef Chalupský a Aleš Nevečeřal.

Jazyková korektura: Mgr. René Keller.

Počítačová sazba článků a výběr obrázků: Ing. Jan Langhammer, CSc.

Grafická úprava a tisk: SOS print s. r. o., Švihovská 10, 301 00 Plzeň.

Náklad 550 výtisků.

Vydává: Spolek sběratelů a přátel exlibris v Praze, P. O. BOX 645, 111 21 Praha 1.

ISSN 1211-3840.

Rozesílá Postservis Praha.

Toto číslo vyšlo 31. 3. 2014.

Redakční uzávěrka příštího vydání je 31. 5. 2014.

Jiří Vlach, C3+C5, 100:75, 1983

Josef Dudek, C3+C5, 121:84, 2004

Časopis Knižní značka vydává pro své členy od roku 1937 Spolek sběratelů a přátel exlibris založený v roce 1918 se sídlem v Praze.

Název časopisu a logo spolku:
akademický malíř Miroslav Houra.

Obrázek na titulní straně: Jindřich Pileček,
Jednorozec, C3+C5, 132:108, 2002.